OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

De uppdaterade grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

Stöd för lärande och skolgång

Maj-Len Engelholm
24.4.2025

Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023

Ett starkt och engagerat Finland

Regeringen reviderar lagstiftningen om stöd i tre nivåer så, att målet är att

- *trygga ett **tillräckligt stöd** och*
- *minska undervisningspersonalens **administrativa börda**.*
- *stöd för lärande ska tillhandahållas **individuellt** och i enlighet **med elevens behov***
- ***stödformerna är enhetliga i hela landet**, tydliga och mångsidiga.*

Behövlig undervisning i smågrupper samt undervisning i specialklasser är också möjlig.

Ändring av lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande

- I enlighet med statsminister Orpos regeringsprogram har regeringen reviderat lagstiftningen i anknytning till stöd för lärande i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.
- Lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning (1090/2024) godkändes 30.12.2024 och till största del träder ändringen i kraft 1.8.2025.
- Den lokala läroplanen som har reviderats i enlighet med ändringsföreskriften ska tas i bruk senast 1.8.2025.

Övergångstider

- Den reviderade lagen om grundläggande utbildning träder i kraft **1.8.2025.**
  - Lagens 4, 9, 20 i, 26 a och 33 §§ träder i kraft först **1.8.2026.**
- Den reviderade läropliktslagen träder i kraft **1.8.2026.**
  - Beslut om tidigarelagd läroplikt ska fattas från och med **1.8.2026.** Beredning av beslut kan inledas från och med **1.10.2025.**

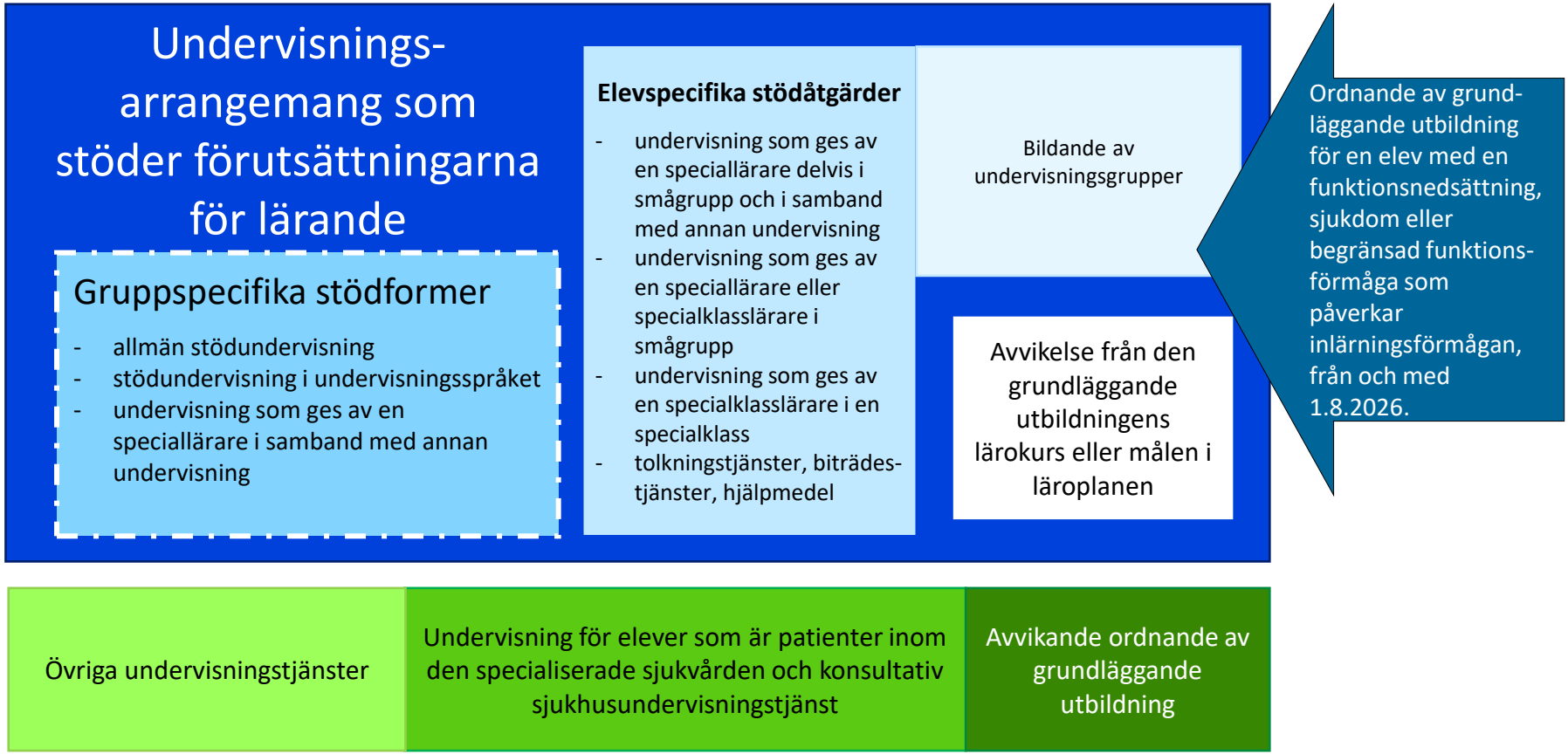
- En plan för lärande inom intensifierat stöd, ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas inom särskilt stöd som gjorts före 1.8.2025 ska ses över i enlighet med lagens nya 4 a kap. senast **31.8.2026**.

Kapitel som uppdaterats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

- Kap. 4 Verksamhetskulturen i en enhetlig grundläggande utbildning
- Kap. 5 underkapitel 5.4 Olika sätt att ordna undervisningen
- Kap. 6 Bedöming av elevens lärande och kunnande
- Kap. 7 Stöd för lärande och skolgång

Därtill har ändringar gjorts i kapitlen 1–3 och 8. Vissa av ändringarna är av teknisk karaktär, till exempel ändringar i begreppen i anknytning till stöd.

Stöd för lärande och skolgång från och med 1.8.2025

Inkluderande principer i den grundläggande utbildningen

- Den grundläggande utbildningen ska ordnas och utvecklas enligt inkluderande principer
  → anknyter på ett helhetsmässigt sätt till genomförandet av den pedagogiska verksamheten.
- Inkludering är ett omfattande begrepp och ska ses som en princip, **en värdering och ett övergripande sätt att tänka i förhållande till alla elever** och anordnandet av den grundläggande utbildningen.

Verksamhetskulturen utgör grunden för lärande

- Med verksamhetskultur avses det sätt på vilket verksamheten i gemenskapen i förskolan och skolan planeras, genomförs och utvärderas.
- Verksamhetskulturen spelar en central roll när det gäller att **verkställa jämlikhet, undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, elevernas delaktighet, den gemensamma elevvården och för enhetlighet** i den grundläggande utbildningen.
- Utgångspunkten för att utveckla verksamhetskulturen är en inkluderande grundläggande utbildning där varje elev kan fungera, utvecklas och lära sig som en unik individ och som medlem i gemenskapen.
- Verksamhetskulturen ska ledas och utvecklas systematiskt i enlighet med värderingarna och målen i skolgemenskapen.
  - Varje medlem i gemenskapen är av betydelse i arbetet med att skapa verksamhetskulturen.
  - Verksamhetskulturen inverkar alltid på hur eleverna upplever kvaliteten i skolarbetet.

Verksamhetskulturen utgör grunden för lärande

- Inkluderande principer
- Delaktighet
- Gemenskap och engagemang
- Konstruktivt samarbete
- Ändamålsenliga rutiner
- Digital och fysisk tillgänglighet

Några centrala utgångspunkter

- **Tillräckligt stöd ska ges i ett tidigt skede**.
- Stödet för lärande ska anordnas enligt principer om **inkludering**.
- Stöd för lärande ska i första hand **anordnas i elevens egen undervisningsgrupp**.
- **Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande** och att utveckla en inkluderande verksamhetskultur är i fokus.
- **Gruppspecifika stödformer** ges i förebyggande syfte i första hand av den egna läraren i den egna undervisningsgruppen så att **fler elever får del av stödformerna**.
- **Samarbetet mellan lärarna, speciallärarna och den övriga personalen** är centralt för planeringen och genomförandet av stödet och för att tillsammans skapa en gemensam uppfattning om elevernas behov av stöd i gruppen.
- **Elevens delaktighet** ska beaktas.

Kapitel 7

Stöd för lärande och skolgång

Lag om grundläggande utbildning

4 a kap. Stöd för lärande och skolgång och avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs

- Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång 20 a §
- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer 20 b §
- Elevspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana 20 c §
- Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd 20 d §
- Plan för genomförande av elevspecifikt stöd 20 e §
- Beslut om stöd 20 f §
- Bildande av undervisningsgrupper 20 g §
- Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen 20 h §
- Ordnande av grundläggande utbildning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan 20 i §

Barnets bästa

Beslut ska fattas utgående från barnets bästa (Lag om grundläggande utbildning 3 a § (11.3.2022/163) Barnets bästa*)*;

- *Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om grundläggande utbildning ska barnets bästa i första hand beaktas*.

Anordnandet av stöd förutsätter planering, ledning och samarbete

- Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder förutsätter **systematisk ledning och systematiskt ledarskap**.
  - Effekten av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder ska **utvärderas regelbundet**.
- Stödåtgärder, resurser för åtgärderna, strukturella lösningar, ansvarsfördelning och arrangemang ska på ett ändamålsenligt sätt **beskrivas i den lokala läroplanen och i en läsårsplan** som baserar sig på den lokala läroplanen.
  - **Alla anställda har ansvar** för att leda det egna arbetet enligt gemensamt överenskomna principer och mål.
- **Samarbete** mellan undervisningspersonalen och mellan lärarna och yrkes- och sektorsövergripande aktörer samt strukturella lösningar som möjliggör samarbete är viktiga i planeringen och genomförandet av undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och gruppspecifika stödformer

Stöd för lärande och skolgång i den grundläggande utbildningen

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- Syftet är att förebygga uppkomsten av större behov av stöd genom att i gruppen tillämpa sådana undervisningsarrangemang och gruppspecifika stödformer som gynnar flera elever.
- Alla elevers lika rätt till lärande främjas.
- Man ser till att arrangemangen för undervisningen är lämpliga för eleverna och att de baserar sig på behoven av stöd för lärande i gruppen som helhet.

Gruppspecifika stödformer som ett tillägg till undervisningsarrangemang

- allmän stödundervisning som ges av en lärare
- stödundervisning i undervisningsspråket
- undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Utbildningsanordnaren ska varje läsår i en plan som grundar sig på läroplanen reservera sammanlagt 0,122 undervisningstimmar/elev/vecka för gruppspecifika stödformer.

Exempel på undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

- differentiering i undervisningen
- språkmedveten undervisning som hjälper eleven att förstå språket i de olika läroämnena och kunskapsområdena
- bildande av undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan nås
- olika pedagogiska arrangemang
- olika strukturella arrangemang
- beaktande av barnens och elevernas styrkor

Differentiering

Definieras i kapitel 4 under rubriken *Lärmiljöer och arbetssätt*
i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen

- Differentiering i undervisningen ska styra **valet av arbetssätt**.
- Med hjälp av differentiering kan man **förebygga** svårigheter i lärandet, minska behov av stöd, främja inlärningsresultat och öka skoltrivsel.
- Differentieringen ska grunda sig på kännedom om eleverna och vara ett **centralt pedagogiskt perspektiv** i all undervisning.

- Differentiering berör studiernas
  - omfattning och djup,
  - arbetsrytm,
  - arbetsgång,
  - elevernas olika sätt att lära sig.

Språkmedveten undervisning

Språklig medvetenhet är en grundläggande del av undervisningen och bidrar till jämlikhet och delaktighet. I en språkmedveten lärmiljö är varje lärare och vuxen person en språklig förebild och varje lärare lär även ut språket i det egna läroämnet.

Stödmaterial om språkmedveten undervisning

Språkmedveten multilitteracitet i olika läroämnen

I materialet presenteras språkmedvetenhet och språkmedvetna arbetssätt som styr eleverna till multilitteracitet.

LUKILOKI - Perspektiv på läs- och skrivfärdigheter

Materialet stöder personalens kompetensutveckling på olika fostrings- och utbildningsstadier och i olika läroämnen.

Lyft språken!

WWW.OPH.FI

Projektet Lyft språken! stöder implementeringen av planen för småbarnspedagogik i syfte att stärka personalens språkliga medvetenhet.

Utbildningsstyrelsen

Språkmedvetenhet | Utbildningsstyrelsen

Gruppspecifika stödformer

De gruppspecifika stödformerna är **primära stödformer** som alla elever har rätt till och de gruppspecifika arrangemangen **gäller alla elever**.

En förutsättning för att genomföra de gruppspecifika stödformerna är **samarbetet mellan läraren, speciallärarenoch den övriga personalen** och att de tillsammans skapar en gemensam uppfattning om behoven av stöd i undervisningsgruppen.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Gruppspecifika stödformer

- Gruppspecifika stödformer ska ges systematiskt som en del av skolans grundläggande verksamhet under hela läsåret som ett tillägg till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.
- Gruppspecifika stödformer ska i första hand genomföras flexibelt i undervisningsgruppen.
    - Ska erbjudas genom olika ändamålsenliga grupparrangemang, till exempel genom samundervisning och kompanjonundervisning.
- Vid planeringen och genomförandet av gruppspecifika stödformer kan lärarna dra nytta av att konsultera till exempel speciallärare.
- Inga förvaltningsbeslut om gruppspecifika stödformer ska fattas.
- Det finns inget krav i lagen eller i läroplansgrunderna på dokumentation av de gruppspecifika stödformerna.

Allmän stödundervisning som ges av en lärare

Syftet med den allmänna stödundervisningen är att hjälpa eleven att uppnå målen för lärande och att göra framsteg i studierna. Allmän stödundervisning ska i första hand ges av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Allmän stödundervisning kan också ges av någon annan lärare. Samundervisning och kompanjonundervisning kan tillämpas.

- Allmän stödundervisning
  - kan ges i alla läroämnen,
  - kan användas för att stödja målen för mångsidig kompetens,
  - kan användas för att tillgodose kortvarigt behov av stöd som beror på frånvaro.

- Allmän stödundervisning kan ges
  - i samband med lektioner,
  - utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd,
  - genom separata tilläggstimmar,
  - i undervisning i en mindre grupp eller som personlig handledning.

Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

Syftet med stödundervisning i undervisningsspråket är att **stärka elevernas färdigheter i undervisningsspråket**, vilket stöder eleverna att delta i undervisningen och gå framåt i studierna. Stödundervisning i undervisningsspråket ges i första hand av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Stödundervisning i undervisningsspråket kan även ges av en annan lärare.

- Stödundervisning i undervisningsspråket är språkmedveten undervisning som stöder eleverna i att **läsa, förstå, tolka och producera texter** i olika läroämnen.
- Stödundervisning i undervisningsspråket kan ges
  - under lektionerna enligt elevernas schema
  - som samundervisning och kompanjonundervisning
  - i en mindre grupp då de elever som behöver stödundervisning i undervisningsspråket kan få undervisning av en annan lärare i ett annat rum
  - utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd.

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning ska anordnas så att den **stöder och kompletterar annan undervisning** och gör det möjligt att beakta elevernas behov i undervisningsgruppen. Den är i första hand en gruppspecifik stödform, och den är **inte inriktad på behoven av stöd för lärandet hos enskilda elever** utan på behoven av stöd för lärande hos en viss elevgrupp eller hela undervisningsgruppen.

- Undervisningen som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan anordnas som samundervisning och kompanjonundervisning tillsammans med den lärare som undervisar undervisningsgruppen så att speciallärarен arbetar i samma klassrum eller förflyttar sig tillsammans med en mindre grupp till ett annat rum.
- Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan också inkludera konsultation av speciallärarен. Konsultationen riktar sig till lärarna och annan undervisningspersonal som arbetar med den ifrågavarande klassen eller gruppen.

Elevspecifika stödåtgärder

Stöd för lärande och skolgång i den grundläggande utbildningen

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Bland annat differentiering, språkmedveten undervisning, bildande av undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan nås, olika pedagogiska arrangemang , hänsyn till undervisningsgruppens behov och styrkor, strukturella arrangemang.

Gruppspecifika stödformer
som ett tillägg till undervisningsarrangemang

- allmän stödundervisning som ges av en lärare
- stödundervisning i undervisningsspråket
- undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Utbildningsanordnaren ska varje läsår i en plan som grundar sig på läroplanen reservera sammanlagt 0,122 undervisningstimmar/elev/vecka för gruppspecifika stödformer.

Elevspecifika stödåtgärder

- undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp*
- undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass*
- tolkningstjänster, biträdestjänster, hjälpmedel

***Högst 5 elever som får denna form av stödåtgärder i en grupp som undervisas av en enda lärare**

Elevspecifika stödåtgärder

- En elev har rätt att utan dröjsmål få elevspecifika stödåtgärder, om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att stödja elevens lärande eller skolgång och om eleven behöver regelbundna stödåtgärder.

  - De elevspecifika stödåtgärderna grundar sig på elevens individuella behov och ska ges regelbundet under lång tid.
  - Elevens lärande och skolgång kan stödas med både gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder samtidigt.

- De elevspecifika stödåtgärderna ska anordnas med beaktande av elevens bästa i första hand i elevens egen skola.

- Genom gruppspecifika stödformer eller elevspecifika stödåtgärder **avviker man inte från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen**.

Elevspecifika stödåtgärder

Bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder inleds när de lärare som undervisar eleven konstaterar att gruppspecifika stödformer inte räcker för att stödja elevens lärande och skolgång.

- Eleven och hens vårdnadshavare kan också ge sina synpunkter på om de gruppspecifika stödformerna är tillräckliga.
- Yrkes- och sektorsövergripande samarbete kan stödja bedömningen av de elevspecifika stödåtgärderna, men det är inte ett villkor för att fatta ett förvaltningsbeslut eller att genomföra stödet, om inte elevens bästa och behovet av stöd förutsätter det.

Om det är uppenbart att elevens behov av elevspecifika stödåtgärder då hen inleder den grundläggande utbildningen inte i tillräcklig utsträckning kan stödjas med hjälp av gruppspecifika stödformer, kan en bedömning av elevens behov av elevspecifika stödåtgärder undantagsvis inledas redan innan den grundläggande utbildningen inleds.

Elevspecifika stödåtgärder

De elevspecifika stödåtgärderna är

Undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning	**Undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp***	**Undervisning av en specialklasslärare i en specialklass***	**Tolkningstjänster** **Biträdestjänster** **Hjälpmedel**

* En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en smågrupp eller i en specialklass som en elevspecifik stödåtgärd. Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

- Tidigt skede av lärande i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, eller bristfällig studieteknik kan inte i sig utgöra grund för behov av elevspecifika stödåtgärder.

Begreppen mindre grupp, smågrupp och specialklass

- **mindre grupp**

  Med mindre grupp avses gruppbildning som kan tillämpas inom de gruppspecifika stödformerna. En mindre grupps storlek är flexibel och kan variera från gång till annan.

- **smågrupp**

  Med smågrupp avses gruppbildning inom ramen för elevspecifika stödåtgärder och undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning och undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp. Utbildningsanordnaren bestämmer lokalt om dessa smågruppers storlek.

- **specialklass**

  Definieras i 20 g § i lagen om grundläggande utbildning. *I undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass får det finnas högst tio elever. Specialklassens maximistorlek kan överskridas tillfälligt.*

Undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

- Innebär regelbunden undervisning som ges av en lärare som innehar behörighet som speciallärare
  - med regelbunden undervisning avses undervisning under en långvarig period, till exempel en termin eller ett läsår.
- Kan ges i elevens egen undervisningsgrupp i samband med annan undervisning eller separat i en smågrupp
- Kan om det behövs ges endast en elev

Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning innebär att **under hälften av lektionerna** i till exempel ett läroämne utgörs av undervisning som ges av en speciallärare antingen i samband med annan undervisning eller i smågrupp.

Undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp

Med undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen som en elevspecifik stödåtgärd avses undervisning under **mer än hälften av lektionerna eller helt och hållet** i smågrupp i ett eller flera läroämnen.

- Undervisning i smågrupp som ges av en speciallärare eller en i ett eller flera läroämnen är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen.

Undervisning av en specialklasslärare i en specialklass

Med undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass som elevspecifik stödåtgärd för en elev innebär att eleven får undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass och innebär att elevens administrativa grupp är en specialklass.

- En del av undervisningen kan anordnas i samarbete enligt inkluderande principer så, att eleven har möjlighet att delta i undervisningen i andra undervisningsgrupper.

- Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass är inte en tillräcklig orsak för att avvika från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen.

RP 114/2024: *Inkludering innebär också att varje elev får tillräckligt mycket stöd för sitt lärande och växande i rätt tid, vid behov också i en liten grupp, specialgrupp eller specialklass.* (UKM, 2022)

Elevspecifika stödåtgärder och bildandet av undervisningsgrupper

En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får

- undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en smågrupp,
- undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass.

Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

- Principen ska beaktas vid bildandet av undervisning i alla läroämnen oberoende av i vilka läroämnen eleverna ges dessa elevspecifika stödåtgärder.

Tolkningstjänster, biträdestjänster och hjälpmedel

Lag om grundläggande utbildning 31 §:
--- *Elever som behöver elevspecifika stödåtgärder har dessutom rätt att avgiftsfritt få sådana tolknings- och biträdestjänster, övriga undervisningstjänster, särskilda hjälpmedel samt tjänster som ordnas med stöd av 39 §* ***vilka är en förutsättning för att de ska kunna delta i undervisningen***. ---

- Med **tolkningstjänster** avses tolkningstjänster som tillhandahålls elever genom teckenspråk eller andra kommunikationsmetoder. Rätt till tolkningstjänst har elever med syn-, hörsel- eller talskadade och som behöver tjänsten för att kunna delta i den grundläggande utbildningen.
- Med elevspecifika **biträdestjänster** avses biträdestjänster som en elev behöver för att kunna delta i undervisningen i situationer där övriga undervisningsarrangemang inom ramen för skolans grundläggande verksamhet och en eventuell skolgångshandledare för gruppen inte tillräckligt stöder eleven i att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs och uppnå målen i den lokala läroplanen.
- Utöver tolknings- och biträdestjänster ska elever som behöver elevspecifika stödåtgärder också ha tillgång till **hjälpmedel**. Hjälpmedlen kan anordnas gruppvis, skolvis eller klassvis enligt elevens behov.

Elevspecifika stödåtgärder

- undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp*
- undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass*
- tolkningstjänster
- biträdestjänster
- hjälpmedel

Beslut om stöd

Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd om de gruppspecifika stödformerna är otillräckliga → bedömningen antecknas i planen för genomförande av elevspecifikt stöd

Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd om de gruppspecifika stödformerna och de elevspecifika stöd-åtgärderna är otillräckliga → bedömningen antecknas i planen för genomförande av elevspecifikt stöd

Beslut om stöd

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen

- framskridande i studierna enligt målhelheter
- avgränsning av mål och innehåll i lärokursen i ett läroämne
- tillfällig befrielse på grund av hälsoskäl

*Högst 5 elever som får denna form av stödåtgärder i en grupp som undervisas av en enda lärare.

Gruppspecifika stödformer

allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket, undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

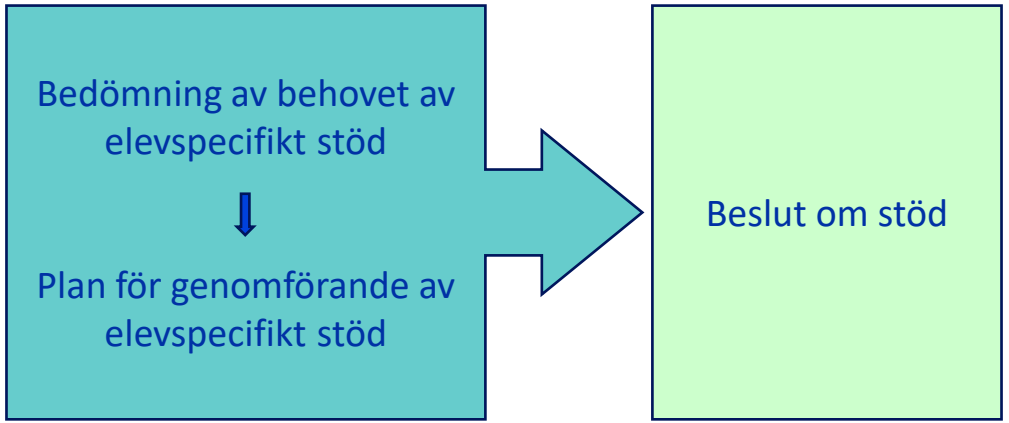
0.122 undervisnings-timmar/elev/vecka

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Beslutsprocessen; bedömning, plan och förvaltningsbeslut

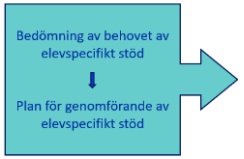
Genomförande av elevspecifikt stöd förutsätter

1. en bedömning av behovet av elevspecifikt stöd i enlighet med 20 d § i planen för genomförande av elevspecifikt stöd i enlighet med 20 e §,
2. ett beslut om stöd i enlighet med 20 f §.

Utbildningsstyrelsen utarbetar modellblanketter

Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd

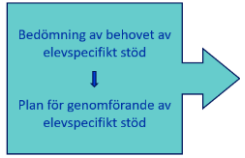
- Bedömningen av behovet av stöd görs av elevens lärare. Om bedömningen av elevens behov av stöd förutsätter sektorsövergripande kompetens, kan vid behov utöver lärarna också elevvårdstjänsternas personal eller andra sakkunniga delta.
- Elevens egna åsikter och tankar ska utredas och beaktas på det sätt som elevens ålder och utvecklingsstadium förutsätter.
- Elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i bedömningen av behovet av stöd.

Vid bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd ska man utreda och beskriva

- elevens behov av stöd för lärande och skolgång,
- läget i fråga om studiernas framskridande,
- stödformer som använts tidigare
- stödåtgärder som bäst stöder elevens lärande och som är förenliga med elevens bästa.

Som en del av bedömningen ska också behovet av avvikelse från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen utredas.

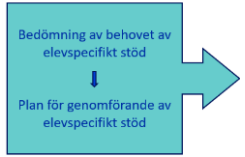
Plan för genomförande av elevspecifikt stöd

Av planen ska det framgå

- **motiveringar** samt eventuella andra uppgifter och utredningar om behovet av stödåtgärder
- **genomförande och uppföljning** av de stödåtgärder som baserar sig på bedömningen av behovet av stöd
- **pedagogiska lösningar** som stöder lärandet
- **hur studierna framskrider**
- eventuellt behov av att i enlighet med 20 h § i lagen om grundläggande utbildning **avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen** samt elevspecifika mål och innehåll, hur studierna framskrider och bedömningen av eleven
- eventuellt behov av att i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning om **anordnandet av undervisningen för en elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga**
- elevspecifika mål och centrala innehåll för en elev som studerar enligt **verksamhetsområden** samt hur studierna framskrider och bedömning av elevens kunnande i respektive verksamhetsområden

Plan för genomförande av elevspecifikt stöd, forts.

- Planen ska utarbetas av elevens lärare i samarbete med eleven och hens vårdnadshavare.
  - Det är ändå möjligt att utarbeta planen när det finns ett hinder för samarbete, till exempel ett hinder som beror på vårdnadshavaren.
- Genomförandet av planen och stödåtgärdernas tillräcklighet ska alltid utvärderas när elevens behov av stöd kräver det, dock minst en gång per läsår eller oftare om elevens behov förutsätter det.
- Planen är ett sekretessbelagt dokument.

Beslut om stöd

Av beslutet ska de elevspecifika stödåtgärderna enligt elevens behov framgå:

- undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp
- undervisning av en specialklasslärare i en specialklass
- tolkningstjänster, biträdestjänster och hjälpmedel

Förvaltningsbeslutet om stöd som baserar sig på bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder kan inte grunda sig enbart på en medicinsk bedömning.
De stödåtgärder och genomförandet av dem som beskrivits i planen för genomförande av elevspecifikt stöd ska inte beskrivas i beslutet om stöd.
I förfarandet i samband med förvaltningsbeslutet ska förvaltningslagen iakttas.
Beslutet får verkställas utan att det har vunnit laga kraft.

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen

20 h § (30.12.2024/1090)

Med stöd av 20 f § kan utbildningsanordnaren besluta att avvikelse kan göras från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen, om eleven trots gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte med godkänt resultat klarar av den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen. Beslutet förutsätter en bedömning enligt 20 d § och en plan enligt 20 e §. Avvikelse från lärokursen eller målen är en åtgärd som ska användas i sista hand.

Avvikelse kan göras genom

- Framskridande i studier enligt målhelheter
- Avgränsning av målen och innehållen i lärokursen i läroämnet
- Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet av hälsoskäl

Framskridande i studier enligt målhelheter (kap 5.4.3)

Att framskrida i studierna enligt målhelheter är en åtgärd som ska användas i sista hand för att anordna undervisningen för eleven. Anordnandet förutsätter en bedömning och plan samt ett beslut (20 d §, 20 e § och 20 f §) .

- Avvikelser från de årskursvisa målen i den lokala läroplanen kan göras för en enskild elev genom att av målen i den lokala läroplanen bilda målhelheter av olika omfattning.
    - Att framskrida i studierna enligt målhelheter gör det möjligt att framskrida i lärokursen för årskursen både snabbare och långsammare.
- **Att framskrida i studierna enligt målhelheter innebär inte att man avgränsar målen i läroämnet.**

Framskridande i studier enligt målhelheter, forts.

- En elev som framskrider i studierna enligt målhelheter studerar i första hand tillsammans med sin egen årskurs.
- Målhelheterna ska i huvudsak bildas utgående från målen inom de helheter som består av årskurserna **1–2, 3–6 och 7–9**.
- För en elev som framskrider i studierna enligt målhelheter ska en **plan** utarbetas. I planen ska målhelheterna för eleven, innehållet i målhelheterna, elevens framskridande i studierna och principerna för bedömningen av eleven framgå.

➢ Om bedömningen av kunnandet hos en elev som framskrider i studierna enligt målhelheter föreskrivs i kapitel 6 i läroplansgrunderna.

Avgränsning av lärokursen i ett läroämne

- Att avgränsa lärokursen är en åtgärd som ska användas i sista hand.
- Att avvika från lärokursens innehåll eller mål i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter.
  - I sådana fall rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas i större omfattning vid bedömningen av behovet av stöd för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa.
- Tidigt skede av språkinlärningen i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig utgöra grund för att avgränsa lärokursen.
- Ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas och motiveras. I motiveringen ska anges vilka eventuella andra uppgifter och utredningar som ligger till grund för beslutet och de författningar som tillämpats ska anges.

Förutsättningar för att avgränsa lärokursen

Lärokursen i ett läroämne får avgränsas först när

1. eleven redan utöver andra former som en elevspecifik stödåtgärd fått undervisning i ifrågavarande läroämne av en speciallärare eller en specialklasslärare i en smågrupp eller specialklass,

2. eleven trots gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte med godkänt resultat (vitsordet hjälpliga kunskaper, 5) klarar av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen.

Undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

Undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp*

Undervisning av en specialklasslärare i en specialklass*

Tolkningstjänster
Biträdestjänster
Hjälpmedel

Bedömning av kunnande hos elev som studerar enligt avgränsad lärokurs (kap. 6)

Vid bedömningen ska verbala omdömen användas, med undantag av slutbedömningen.

- Det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*) som beteckning för avgränsningen.
- I avgångsbetyg ska siffervitsordet 5* antecknas.

Lagstiftaren beslöt inte om någon övergångstid då det gäller tillämpningen av den nya principen om bedömning av elever som ännu nästa år omfattas av särskilt stöd och studerar något eller några läroämnen enligt individualiserade mål.

- Bedömningen av eleverna i årskurs 9 nästa läsår ska därför genomföras i enlighet med vad som föreskrivs i kapitel 6 i de uppdaterade grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. **Kunnandet i det läroämne eller de läroämnen som en elev i årskurs 9 nästa läsår studerar enligt individualiserade mål ska därmed bedömas med vitsordet 5* i avgångsbetyg 2026.**

Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet av hälsoskäl

- Med tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i ett läroämne avses att eleven av hälsoskäl under en kort och viss tid inte deltar i undervisningen. Befrielsen kan gälla deltagandet i de veckovisa lektionerna i ett enskilt läroämne under **högst fyra månader**.

- I planen som grundar sig på en bedömning ska framgå
  - den **lärokurs** som eleven studerar och den avvikelse som görs från den,
  - avvikelsen från timfördelningen i den årskurs i vilken eleven studerar,
  - elevspecifika mål och innehåll,
  - hur eleven ska framskrida i studierna,
  - vilka principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven.

- Om en tillfällig befrielse på grund av hälsoskäl inte är tillräckligt för att främja elevens lärande och skolgång och trygga fullgörandet av den grundläggande utbildningens lärokurs, ska anordnande av grundläggande utbildning i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning om studier för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga tillämpas.

Frågor som avgörs på lokal nivå (underkap. 7.9)

Kapitel 7 i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska **som sådant införas i den lokala läroplanen**. I kapitlet inkluderas frågor som ska avgöras på lokal nivå enligt nedanstående.

I den lokala läroplanen beskrivs:

- **principer för genomförande, rutiner för samarbete och ansvarsfördelning i anknytning till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande**
  - rektorns ansvar
  - principer och ansvar för utarbetande och precisering av läsårsplanen
  - rutiner vid övergångar samt förfaranden och ansvarsfördelning för överföring av information
  - förfaranden för samordning av stödet inom den grundläggande utbildningen och stödet inom förskoleundervisningen
  - bildandet av smågrupper och smågruppernas storlek

- **lokala principer, rutiner och ansvarsfördelning i anknytning till utvärdering av genomförande och av gruppspecifika stödformer och deras tillräcklighet**

- **rutiner och ansvarsfördelning i anknytning till beredning av beslut om elevspecifika stödåtgärder samt ansvar för beslutsfattandet**
  - rutiner för samarbetet med vårdnadshavaren och eleven när man bedömer, planerar och fattar beslut om elevspecifika stödåtgärder
  - samarbetet som ska genomföras tillsammans med elevvårdstjänsternas personal och andra sektorsövergripande samarbetspartner samt principer för utveckling av samarbetet

- **praktisk beredning av och ansvarsfördelning för beslut om avvikelse från lärokursen i ett läroämne och från målen i den lokala läroplanen samt rutiner och ansvar för beslutsfattandet**

Tack!

utbildning@oph.fi